

## Chambre des Représentants

SESSION 1969-1970.

4 JUIN 1970.

### PROJET DE LOI sur l'enseignement spécial.

PROJET  
TRANSMIS PAR LE SENAT <sup>(1)</sup>.

#### CHAPITRE PREMIER.

#### Champ d'application — Définitions.

##### ARTICLE PREMIER.

La présente loi s'applique aux enfants et aux adolescents qui, après à recevoir un enseignement, sont toutefois incapables à suivre celui-ci dans un établissement scolaire ordinaire. Ils sont dénommés ci-après « handicapés ».

L'enseignement spécial pourvoit à l'instruction et à l'éducation des handicapés :

- a) en assurant le développement de leurs aptitudes physiques et intellectuelles et leur ajustement social;
- b) en les préparant :
  - à la vie familiale;
  - à l'exercice de métiers ou professions compatibles avec leur handicap;
  - à l'occupation en milieu protégé.

##### ART. 2.

Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par :

- a) chef de famille :
  - les père et mère, le tuteur ou la personne à qui est confiée en droit ou en fait la garde d'un handicapé;

(1) Voir :

*Documents du Sénat :*

154 (1969-1970) : Projet de loi.

396 (1969-1970) : Rapport.

398, 434, 436, 459, 460 et 462 (1969-1970) : Amendements.

*Annales du Sénat :*

2 et 3 juin 1970.

## Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1969-1970.

4 JUNI 1970.

### WETSONTWERP op het buitengewoon onderwijs.

ONTWERP  
OVERGEZONDEN DOOR DE SENAAT <sup>(1)</sup>.

#### HOOFDSTUK I.

#### Toepassingsgebied — Begripsomschrijvingen.

##### EERSTE ARTIKEL.

Deze wet is van toepassing op kinderen en adolescenten die, hoewel geschikt voor onderwijs, ongeschikt zijn om in een gewone school onderwijs te volgen. Ze worden hierna genoemd « gehandicapten ».

Het buitengewoon onderwijs voorziet in het onderricht en de opvoeding van de gehandicapten :

- a) door hun lichamelijke en geestelijke geschiktheden te ontwikkelen en hun sociale aanpassing te bevorderen;
- b) door hen voor te bereiden :
  - op het gezinsleven;
  - op de uitoefening van een ambt of beroep dat verenigbaar is met hun handicap;
  - op bezigheden in een beschermd milieu.

##### ART. 2.

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

- a) gezinshoofd :
  - de vader en moeder, de voogd of de persoon aan wiens bewaring een gehandicapte in rechte of in feite is toevertrouwd;

(1) Zie :

*Stukken van de Senaat :*

154 (1969-1970) : Wetsontwerp.

396 (1969-1970) : Verslag.

398, 434, 436, 459, 460 en 462 (1969-1970) : Amendementen.

*Handelingen van de Senaat :*

2 en 3 juni 1970.

*b) établissement d'enseignement spécial :*

tout établissement organisé, subventionné ou reconnu par l'Etat, qui dispense un enseignement régulier aux handicapés.

*c) section d'enseignement spécial :*

— une ou plusieurs classes d'enseignement gardien ou primaire spécial;

— une ou plusieurs années d'études d'enseignement secondaire spécial dispensant l'enseignement aux handicapés;

et constituant à titre transitoire une section annexée à un établissement ordinaire.

Le Roi fixe le délai au terme duquel de telles sections deviennent des établissements autonomes.

*d) institut d'enseignement spécial :*

tout établissement d'enseignement spécial organisé, subventionné ou reconnu par l'Etat, auquel est annexé un internat.

*e) home d'accueil :*

tout internat où des handicapés sont hébergés en vue de leur permettre de fréquenter comme externes un établissement ou une section d'enseignement spécial;

*f) famille d'accueil :*

toute famille qui accueille des handicapés en vue de leur permettre de fréquenter comme externes un établissement ou une section d'enseignement spécial.

## ART. 3.

L'enseignement spécial se scinde en plusieurs types. Chacun de ces types comporte l'enseignement adapté aux besoins éducatifs généraux et particuliers des handicapés appartenant à un même groupe, besoins qui sont déterminés en fonction de la nature et de la gravité du handicap principal commun à ce groupe.

Pour les personnes atteintes de handicaps multiples, le type d'enseignement spécial est déterminé compte tenu des besoins éducatifs qui, eu égard à l'âge et aux capacités des intéressés, doivent être satisfaits par priorité.

Le Roi détermine sur avis du Conseil supérieur de l'enseignement spécial, les divers types d'enseignement spécial qui peuvent être organisés ou subventionnés par l'Etat.

## CHAPITRE II.

## De l'admission des élèves dans l'enseignement spécial.

## ART. 4.

Les avantages de la présente loi sont réservés aux handicapés âgés de 3 à 21 ans.

*b) inrichting voor buitengewoon onderwijs :*

elke door de Staat georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinrichting waar aan gehandicapten regelmatig onderwijs wordt verstrekt.

*c) afdeling voor buitengewoon onderwijs :*

— een of meer klassen voor buitengewoon kleuter- of lager onderwijs;

— een of meer leerjaren voor buitengewoon secundair onderwijs, waar aan gehandicapten regelmatig onderwijs wordt verstrekt;

en die bij overgangmaatregel een afdeling vormen toegevoegd aan een inrichting voor buitengewoon onderwijs.

De Koning bepaalt de termijn binnen welke dergelijke afdelingen autonome inrichtingen worden.

*d) instituut voor buitengewoon onderwijs :*

elke door de Staat georganiseerde, gesubsidieerde of erkende inrichting voor buitengewoon onderwijs waaraan een internaat verbonden is.

*e) tehuis :*

elk internaat waar gehandicapten worden opgenomen om hen in de mogelijkheid te stellen als externen een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs te bezoeken;

*f) pleeggezin :*

elke gezin dat gehandicapten opneemt om hen in de mogelijkheid te stellen als externen een inrichting of een afdeling voor buitengewoon onderwijs te bezoeken.

## ART. 3.

Het buitengewoon onderwijs wordt onderscheiden in verschillende types. Elk dezer omvat het onderwijs dat aangepast is aan de algemene en aan de bijzondere opvoedingsbehoeften van gehandicapten die tot eenzelfde groep behoren en deze behoeften worden bepaald overeenkomstig de aard en de ernst van de voornaamste handicap, welke die groep gemeen heeft.

Voor hen die menigvuldige handicaps hebben wordt het type van buitengewoon onderwijs bepaald met inachtneming van de opvoedingsbehoeften waaraan bij voorrang moet voldaan worden in verband met hun leeftijd en vermogens.

De Koning bepaalt, op advies van de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs, de verschillende types van buitengewoon onderwijs, die door de Staat georganiseerd of gesubsidieerd kunnen worden.

## HOOFDSTUK II.

## Toelating van leerlingen tot het buitengewoon onderwijs.

## ART. 4.

Voor deze wet komen in aanmerking gehandicapten van 3 tot 21 jaar.

Toutefois, les Ministres de l'Education nationale peuvent sur avis conforme de la Commission consultative de l'Enseignement spécial :

— admettre au bénéfice de la loi les handicapés de moins de 3 ans;

— conserver le bénéfice de la présente loi à un handicapé âgé de plus de 21 ans ou l'admettre au bénéfice de celle-ci pour la première fois.

#### ART. 5.

L'inscription d'un handicapé dans un établissement, une section ou un institut d'enseignement spécial visés par la présente loi est subordonnée à la production d'un rapport précisant le type d'enseignement spécial qui répond aux besoins du handicapé et qui est dispensé dans cet établissement, cette section ou cet institut.

Ce rapport est établi :

1. par un centre psycho-médico-social, par un office d'orientation scolaire et professionnelle ou par tout autre organisme offrant les mêmes garanties en matière d'orientation scolaire ou professionnelle, organisés, subventionnés ou reconnus par l'Etat. Une liste de ces organismes est établie annuellement par le Ministre de l'Education nationale et communiquée aux instituts, établissements et sections d'enseignement spécial ainsi qu'aux commissions consultatives de l'enseignement spécial;

2. pour les catégories de handicapés à déterminer par le Roi, par un médecin dont la qualification est déterminée par arrêté royal.

### CHAPITRE III.

**Des commissions consultatives de l'enseignement spécial.**

#### ART. 6.

Le Roi crée une commission consultative de l'enseignement spécial par ressort d'inspection principale de l'enseignement primaire.

Chaque commission consultative est présidée par l'inspecteur principal de l'enseignement primaire; outre son président, elle comprend des représentants des établissements d'enseignement de l'Etat, des provinces, des communes et des établissements libres subventionnés, appartenant aux disciplines pédagogique, psychologique, médicale et sociale.

La répartition des membres visera à assurer l'équilibre entre les tendances en présence.

Le Roi fixe les autres modalités de composition et de fonctionnement de la commission.

Le Ministre qui a l'enseignement spécial dans ses attributions en nomme les membres.

De Ministers Nationale Opvoeding kunnen evenwel, op eensluidend advies van de Commissie van Advies voor het Buitengewoon Onderwijs :

— een gehandicapte van minder dan 3 jaar de voordelen van de wet laten genieten;

— een gehandicapte van meer dan 21 jaar verder of voor het eerst voor deze wet in aanmerking laten komen.

#### ART. 5.

Voor de inschrijving van een gehandicapte in een door deze wet bedoelde inrichting, afdeling of instituut voor buitengewoon onderwijs is een verslag vereist waarin wordt aangegeven het type van buitengewoon onderwijs dat aan de behoeften van de gehandicapte beantwoordt en in die inrichting, afdeling of instituut wordt verstrekt.

Dit verslag wordt opgesteld :

1. door een psycho-medisch-sociaal centrum, door een dienst voor voorlichting inzake studie- en beroepskeuze of door een andere instelling die inzake studie- of beroepskeuze dezelfde waarborgen biedt, georganiseerd, gesubsidieerd of erkend door de Staat. Een lijst van deze instellingen wordt jaarlijks door de Minister van Nationale Opvoeding opgemaakt en medegedeeld aan de instituten, inrichtingen en de afdelingen voor buitengewoon onderwijs, alsmede aan de commissies van advies voor het buitengewoon onderwijs;

2. ten behoeve van door de Koning bepaalde categorieën van gehandicapten, door een geneesheer, wiens bevoegdheid is vastgesteld bij koninklijk besluit.

### HOOFDSTUK III.

**Commissies van advies voor het buitengewoon onderwijs.**

#### ART. 6.

De Koning stelt per hoofdtoezichtsgebied van het lager onderwijs een commissie van advies voor het buitengewoon onderwijs in.

Iedere commissie van advies wordt voorgezeten door de hoofdinspecteur van het lager onderwijs; buiten de voorzitter bestaat ze uit vertegenwoordigers van de onderwijsinrichtingen van de Staat, van de provincies, van de gemeenten en van de vrije gesubsidieerde inrichtingen, behorende tot de pedagogische, de psychologische, de medische en de sociale disciplines.

De aanwijzing van de leden zal erop gericht zijn om het evenwicht te verzekeren tussen de vertegenwoordigde strekkingen.

De Koning bepaalt de overige regelen betreffende de samenstelling en de werking van de commissie.

De Minister die het buitengewoon onderwijs in zijn bevoegdheid heeft, benoemt er de leden van.

## ART. 7.

La commission consultative a pour mission de donner un avis motivé à la demande et à l'intention :

1. du chef de famille ou d'un membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat, sur l'aptitude qu'a un handicapé à recevoir un enseignement spécial lorsque ce handicapé ne fréquente aucune école;

2. du chef de famille ou d'un membre de l'inspection de l'enseignement organisée par l'Etat, sur l'opportunité de faire dispenser l'enseignement à domicile à un handicapé qui ne peut se déplacer ou être transporté en raison de la nature ou de la gravité de son handicap;

3. du chef de famille ou d'un membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat, du chef d'un établissement d'enseignement ordinaire ou du médecin responsable d'une équipe chargée de l'inspection médicale scolaire, sur l'opportunité de transférer, dans un établissement ou dans une section d'enseignement spécial, un élève inscrit dans un établissement d'enseignement ordinaire;

4. du chef de famille ou d'un membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat ou du chef d'un établissement ou d'une section d'enseignement spécial, sur l'opportunité de transférer, dans un établissement d'enseignement ordinaire, un élève inscrit dans un établissement d'enseignement spécial;

5. du chef de famille ou d'un membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat, du chef d'un établissement ou d'une section d'enseignement spécial ou du médecin responsable d'une équipe chargée de l'inspection médicale scolaire, sur l'opportunité de transférer un handicapé d'un établissement ou d'une section d'enseignement spécial, dans un autre établissement ou dans une section dispensant un type d'enseignement spécial mieux approprié;

6. du chef de famille ou du handicapé lui-même, sur l'opportunité de maintenir ou d'accorder à ce dernier le bénéfice des avantages de la loi, en dehors des limites d'âge fixées par l'article 4;

7. du chef de famille ou du chef d'un établissement ou d'une section d'enseignement spécial, sur l'opportunité de dispenser un handicapé de toute obligation scolaire; dans ce cas l'avis est communiqué au tribunal de la jeunesse qui peut en accorder la dispense.

## ART. 8.

Le membre de l'inspection scolaire organisée par l'Etat, le médecin responsable d'une équipe chargée de l'inspection médicale scolaire et le chef d'un établissement d'enseignement ordinaire ou d'un établissement ou d'une section d'enseignement spécial préviennent le chef de famille lors-

## ART. 7.

De commissie van advies heeft tot taak een met redenen omkleed advies uit te brengen op aanvraag en ten behoeve van :

1. het gezinshoofd of een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, over de geschiktheid van een niet schoolgaande gehandicapte om buitengewoon onderwijs te ontvangen;

2. het gezinshoofd of een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, over de wenselijkheid om aan een gehandicapte die zich niet kan verplaatsen of niet vervoerd kan worden wegens de aard of de ernst van de handicap, huisonderricht te laten verstrekken;

3. het gezinshoofd of een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, het hoofd van een school voor gewoon onderwijs of de geneesheer die verantwoordelijk is voor een ploeg belast met het medisch schooltoezicht, over de wenselijkheid om een leerling, die in een school voor gewoon onderwijs is ingeschreven, over te plaatsen naar een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs;

4. het gezinshoofd of een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, of het hoofd van een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs, over de wenselijkheid om een leerling die in een school voor buitengewoon onderwijs is ingeschreven, over te plaatsen naar een inrichting voor gewoon onderwijs;

5. het gezinshoofd of een lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, het hoofd van een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs, of de geneesheer die verantwoordelijk is voor een ploeg belast met het medisch schooltoezicht, over de wenselijkheid om een gehandicapte van de ene inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs over te plaatsen naar een andere inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs, die een geschikter type van buitengewoon onderwijs kan verstrekken;

6. het gezinshoofd of de gehandicapte zelf, over de wenselijkheid om de voordelen van de wet aan de laatstgenoemde te blijven verlenen of toe te kennen, buiten de leeftijdsgrenzen bepaald door artikel 4;

7. het gezinshoofd of het hoofd van een inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs, over de wenselijkheid om een gehandicapte geheel van de leerplicht vrij te stellen; in dat geval wordt het advies medegedeeld aan de Jeugdrechtsbank, die vrijstelling kan verlenen.

## ART. 8.

Het lid van de door de Staat georganiseerde onderwijsinspectie, de geneesheer die verantwoordelijk is voor een ploeg belast met het medisch schooltoezicht en het hoofd van een inrichting voor gewoon onderwijs of van de inrichting of afdeling voor buitengewoon onderwijs, verwittigen het

qu'ils soumettent une demande d'avis à la Commission consultative de l'enseignement spécial.

#### ART. 9.

Avant de donner son avis, la Commission consultative de l'enseignement spécial est tenue :

1. d'entendre ou d'appeler le chef de famille qui pourra se faire assister par un conseil de son choix;

2. de faire établir, le cas échéant, le rapport prévu à l'article 5, alinéa 2.

Le chef de famille choisit l'organisme ou le médecin qui établira le rapport.

Si le chef de famille ne veut pas être entendu ou refuse de faire examiner son enfant en vue de la rédaction du rapport prévu, la Commission se prononcera alors sans que l'enfant ait été examiné et pourra, s'il y a lieu, déférer l'affaire au tribunal de la jeunesse.

#### ART. 10.

La Commission consultative de l'enseignement spécial communique son avis au chef de famille par pli recommandé à la poste.

Si l'enfant paraît être handicapé au sens de la présente loi, la Commission indique le type d'enseignement spécial qui convient à l'intéressé. Elle fournit la liste complète des établissements des divers réseaux qui dispensent cet enseignement.

Le chef de famille dispose d'un délai de trente jours pour communiquer sa décision, par pli recommandé à la poste, au président de la Commission consultative.

Si le chef de famille oppose une fin de non recevoir à la suggestion de la Commission consultative ou s'il n'a pas fait choix d'un établissement, la Commission consultative réexamine le cas et communique son avis définitif au chef de famille par lettre recommandée à la poste.

Si, dans la quinzaine, le chef de famille n'a pas pris de dispositions conformes ou n'en a pas avisé la Commission consultative, celle-ci communique le dossier au tribunal de la jeunesse compétent pour permettre éventuellement l'application d'une des mesures d'assistance éducative prévues à l'article 31 de la loi relative à la protection de la jeunesse.

#### ART. 11.

Les présidents des Commissions consultatives de l'enseignement spécial adressent annuellement un rapport d'activité au Ministre de l'Education nationale.

gezinshoofd als zij het advies van de Commissie van Advies voor het Buitengewoon Onderwijs vragen.

#### ART. 9.

Alvorens haar advies uit te brengen, is de commissie van advies voor het buitengewoon onderwijs gehouden :

1. het gezinshoofd, dat zich kan laten bijstaan door een raadsman van zijn keuze, op te roepen of te horen;

2. in voorkomend geval het in artikel 5, tweede lid, bedoelde verslag te doen opmaken.

Het gezinshoofd kiest de inrichting of de geneesheer die het verslag zal opmaken.

Wanneer het gezinshoofd niet wenst gehoord te worden of weigert zijn kind te laten onderzoeken voor het opmaken van het vereiste verslag, zal de Commissie van Advies beslissen zonder dat het kind is onderzocht en kan zij, indien nodig, de zaak voor de Jeugdrechtbank brengen.

#### ART. 10.

De commissie van advies voor het buitengewoon onderwijs brengt haar advies ter kennis van het gezinshoofd bij een ter post aangetekende brief.

Schijnt het kind gehandicapt te zijn in de zin van deze wet, dan vermeldt zij het type van buitengewoon onderwijs dat geschikt is voor de betrokkene. Zij verstrekt de volledige lijst van de inrichtingen uit de verschillende netten waar dat soort onderwijs gegeven wordt.

Het gezinshoofd beschikt over een termijn van dertig dagen om zijn beslissing bij een ter post aangetekende brief mede te delen aan de voorzitter van de commissie van advies.

Wijst het gezinshoofd het voorstel van de commissie van advies af, of heeft hij geen onderwijsinrichting gekozen, dan onderzoekt de commissie van advies het geval opnieuw, en brengt haar definitief advies bij een ter post aangetekende brief ter kennis van het gezinshoofd.

Verzuimt het gezinshoofd om binnen vijftien dagen daarmede overeenstemmende maatregelen te nemen of de commissie van advies daarvan op de hoogte te brengen, dan stuurt deze het dossier aan de bevoegde jeugdrechtbank met het oog op de eventuele toepassing van een van de maatregelen inzake opvoedingsbijstand bepaald in artikel 31 van de wet betreffende de jeugdbescherming.

#### ART. 11.

De voorzitters van de commissies van advies voor het buitengewoon onderwijs zenden jaarlijks een activiteitenverslag aan de Minister van Nationale Opvoeding.

## CHAPITRE IV.

## Organisation et contrôle.

## ART. 12.

§ 1<sup>er</sup>. Tout institut ou établissement d'enseignement spécial peut comporter autant d'écoles ou de cours que de types d'enseignement spécial qui y sont organisés en unités pédagogiques à horaire complet ou à horaire réduit.

Les écoles d'enseignement gardien et primaire spécial sont organisées en classes.

Les écoles et les cours d'enseignement secondaire spécial sont organisés en sections d'écoles ou en sections de cours, d'après les diverses orientations et le contenu de l'enseignement.

§ 2. Le Roi prendra toutes les mesures nécessaires en vue de rendre possible la guidance permanente des élèves de l'enseignement spécial.

Cette mission sera confiée aux organismes et personnes visées à l'article 5.

## ART. 13.

Par type d'enseignement spécial, le Roi détermine :

1. les normes de population des écoles et des cours, des sections et des classes visés à l'article 12, compte tenu de l'âge minimum et maximum des élèves;

2. les titres requis des membres du personnel de l'enseignement spécial de l'Etat et les échelles de traitement de ce personnel.

## ART. 14.

L'Etat assume la charge financière résultant de la délivrance gratuite de livres et d'objets classiques aux élèves des écoles d'enseignement spécial.

Le Roi fixe annuellement et forfaitairement le montant de l'intervention qui est versée aux provinces, aux communes et au pouvoir organisateur des écoles libres, sur états certifiés exacts par l'inspection scolaire.

## ART. 15.

Le programme des écoles, sections et cours d'enseignement spécial, selon le cas, est établi ou approuvé par le Ministre de l'Education nationale.

« Les établissements d'enseignement spécial peuvent délivrer, dans les conditions fixées par le Roi, des certificats ou diplômes établis sur les formulaires utilisés par les établissements d'enseignement ordinaire du même niveau. »

## ART. 16.

Le Roi organise l'inspection éducative des instituts, des établissements et des sections d'enseignement spécial, des homes et des familles d'accueil.

## HOOFDSTUK IV.

## Organisatie en controle.

## ART. 12.

§ 1. Ieder instituut of inrichting van buitengewoon onderwijs kan evenveel scholen of leergangen omvatten als er types van buitengewoon onderwijs in pedagogische eenheden met volledig of beperkt leerplan, georganiseerd zijn.

De scholen voor buitengewoon kleuter- en lager onderwijs worden in klassen georganiseerd.

De scholen en leergangen voor buitengewoon secundair onderwijs worden georganiseerd in afdelingen van een school of van een leergang, al naar de onderscheiden richtingen en de inhoud van het onderwijs.

§ 2. De Koning zal de nodige maatregelen treffen om de permanente begeleiding van de leerlingen uit het buitengewoon onderwijs mogelijk te maken.

Deze taak wordt opgedragen aan de instellingen en personen bedoeld in artikel 5.

## ART. 13.

Voor elk type van buitengewoon onderwijs bepaalt de Koning :

1. de bevolkingsnormen der scholen, leergangen, afdelingen en klassen bedoeld in artikel 12, rekening houdende met de minimum- en maximumleeftijd van de leerlingen;

2. de bekwaamheidsbewijzen die vereist worden voor de personeelsleden van het buitengewoon onderwijs van de Staat en de weddeschalen van dat personeel.

## ART. 14.

De Staat draagt de financiële last die verbonden is aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen van het buitengewoon onderwijs.

De Koning bepaalt jaarlijks en forfaitair het bedrag van de bijdrage welke aan de provincies, aan de gemeenten en aan de inrichtende macht van de vrije scholen wordt uitgekeerd op basis van de door de schoolinspectie echt verklaarde staten.

## ART. 15.

Het programma van de scholen, afdelingen en leergangen van het buitengewoon onderwijs wordt al naar het geval vastgesteld of goedgekeurd door de Minister van Nationale Opvoeding.

Onder voorwaarden, door de Koning vast te stellen, kunnen de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs getuig-schriften, brevetten of diploma's uitreiken gesteld op de formulieren gebruikt door de inrichtingen voor gewoon onderwijs van hetzelfde niveau.

## ART. 16.

De Koning organiseert de pedagogische inspectie van de instituten, inrichtingen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs en van de tehuizen en de pleeggezinnen.

## CHAPITRE V.

## Des pensions.

## ART. 17.

Les membres du personnel des établissements et des sections d'enseignement spécial de l'Etat, en fonction à la date d'entrée en vigueur de la présente loi ou entrés en fonction après cette date, bénéficient en matière de pension des mêmes droits que les membres des établissements d'enseignement ordinaire de l'Etat de même niveau gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.

## CHAPITRE VI.

Du Conseil supérieur de l'enseignement spécial et du Conseil de perfectionnement de l'enseignement spécial de l'Etat.

## ART. 18.

Il est institué au Ministère de l'Education nationale et de la Culture française et au Ministère de l'Education nationale et de la Culture néerlandaise un Conseil supérieur de l'enseignement spécial qui a pour mission de donner, soit d'initiative, soit à la demande des Ministres ayant l'Education nationale dans leurs attributions, les avis prévus aux articles 20 et 21, § 6, 2°, de la présente loi et des avis sur toutes les questions relatives à l'enseignement spécial.

Le Conseil supérieur est composé d'un président, d'un vice-président et de membres représentant les disciplines pédagogique, psychologique, médicale et sociale, les organisations syndicales représentatives et les associations les plus représentatives des parents d'enfants handicapés.

La moitié des membres du Conseil supérieur sont choisis parmi les membres du personnel des établissements d'enseignement de l'Etat, des provinces, des communes et des établissements libres subventionnés.

La répartition des membres visera à assurer l'équilibre entre les diverses tendances en présence.

Le président, le vice-président et les membres du Conseil sont nommés par le Ministre de l'Education nationale.

Des fonctionnaires appartenant aux divers départements ministériels intéressés à la solution des problèmes posés par les handicapés, siègent dans le Conseil à titre consultatif. La liste de ces départements est fixée par le Roi.

Le Roi fixe les règles relatives à la composition et au fonctionnement du Conseil supérieur.

## ART. 19.

Il est institué au Ministère de l'Education nationale et de la Culture française et au Ministère de l'Education nationale

## HOOFDSTUK V.

## Pensioenen.

## ART. 17.

De personeelsleden van de inrichtingen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs van de Staat, die op de datum van de inwerkingtreding van deze wet in dienst zijn, of na die datum in dienst zijn getreden, genieten inzake pensioen dezelfde rechten als de personeelsleden van de gewone onderwijsinrichtingen van de Staat van hetzelfde niveau : kleuter-, lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs.

## HOOFDSTUK VI.

Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs en Verbeteringsraad voor het buitengewoon onderwijs van de Staat.

## ART. 18.

Bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur en bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Franse Cultuur wordt een Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs ingesteld die tot taak heeft, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Ministers tot wier bevoegdheid Nationale Opvoeding behoort, de in de artikelen 20 en 21, § 6, 2°, van deze wet bedoelde adviezen alsmede adviezen over alle vraagstukken in verband met het buitengewoon onderwijs uit te brengen.

De Hoge Raad is samengesteld uit een voorzitter, uit een ondervoorzitter en uit een aantal leden, die de pedagogische, de psychologische, de medische en sociale disciplines en de representatieve vakverenigingen en de representatieve verenigingen van ouders van gehandicapte kinderen vertegenwoordigen.

De helft van de leden van de Hoge Raad wordt gekozen uit de personeelsleden van de onderwijsinrichtingen van de Staat, van de provincies, van de gemeenten en van de vrije gesubsidieerde inrichtingen.

De aanwijzing van de leden zal erop gericht zijn om het evenwicht te verzekeren tussen de vertegenwoordigde strekkingen.

De voorzitter, de ondervoorzitter en de leden van de Raad worden benoemd door de Minister van Nationale Opvoeding.

Ambtenaren van de verschillende ministeriële departementen die betrokken zijn bij de regeling van de problemen in verband met de gehandicapten hebben in de Raad zitting met raadgevende bevoegdheid. De lijst van deze departementen wordt opgemaakt door de Koning.

De Koning bepaalt de regelen betreffende de samenstelling en de werking van de Hoge Raad.

## ART. 19.

Bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur en bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en

et de la Culture néerlandaise un Conseil de perfectionnement de l'enseignement spécial de l'Etat qui a pour mission de donner, soit d'initiative, soit à la demande des Ministres ayant l'Education nationale dans leurs attributions des avis sur des questions relatives à l'enseignement spécial de l'Etat.

Le Roi détermine les règles relatives à la composition et au fonctionnement de ce Conseil; le Ministre de l'Education nationale en nomme le président et les membres.

## CHAPITRE VII.

### Frais de déplacement et frais d'enseignement à domicile.

#### ART. 20.

L'Etat prend en charge, suivant des modalités à fixer par le Roi, par type d'enseignement spécial et par niveau d'enseignement et sur avis du Conseil supérieur de l'enseignement spécial, les frais de déplacement des handicapés se rendant de leur résidence, du home ou de la famille d'accueil à un établissement ou à une section d'enseignement spécial ou de leur résidence à l'institut d'enseignement spécial, au home ou à la famille d'accueil, ainsi que les frais de voyage de retour au lieu de départ, et ce pendant toute la durée de leur fréquentation de l'enseignement spécial.

L'Etat peut, suivant des modalités à fixer par arrêté royal pris sur avis du Conseil supérieur de l'enseignement spécial, intervenir dans les frais d'enseignement à domicile dispensé à des handicapés qui, tout en étant aptes à bénéficier d'un type d'enseignement spécial donné, ne sauraient, de l'avis des commissions consultatives d'enseignement spécial compétentes, fréquenter temporairement ou d'une façon permanente ce type d'enseignement en raison de la nature ou de la gravité du handicap.

## CHAPITRE VIII.

### Dispositions modificatives.

#### SECTION 1.

*Modifications à la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.*

#### ART. 21.

§ 1. L'intitulé de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique est remplacé par l'intitulé suivant :

« Loi relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique, artistique et spécial. »

Franse Cultuur wordt een Verbeteringsraad voor het buitengewoon onderwijs van de Staat ingesteld, die tot taak heeft, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de Minister tot wiens bevoegdheid Nationale Opvoeding behoort, advies te verstrekken over de vraagstukken in verband met het buitengewoon onderwijs van de Staat.

De Koning bepaalt de regelen betreffende de samenstelling en de werking van die raad; de Minister van Nationale Opvoeding benoemt de voorzitter en de leden van die raad.

## HOOFDSTUK VII.

### Reiskosten en kosten van huisonderwijs.

#### ART. 20.

Volgens door de Koning per type van buitengewoon onderwijs en per onderwijsniveau, op advies van de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs vast te stellen regelen, neemt de Staat te zijnen laste de reiskosten van de gehandicapten, die zich van hun verblijfplaats, tehuis of pleeggezin naar een inrichting of een afdeling voor buitengewoon onderwijs, of van hun verblijfplaats naar het instituut voor buitengewoon onderwijs, tehuis of pleeggezin begeven, alsmede de kosten van de terugreis naar de plaats van vertrek, zulks gedurende de gehele tijd dat zij buitengewoon onderwijs volgen.

De Staat kan, volgens regelen te bepalen bij koninklijk besluit, genomen op advies van de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs, bijdragen in de kosten van huisonderwijs, verstrekt aan gehandicapten, die wel in staat zijn een bepaald type van buitengewoon onderwijs te volgen, maar overeenkomstig het advies van de bevoegde commissies van advies voor het buitengewoon onderwijs niet bij machte zijn dit onderwijstype tijdelijk of doorlopend te volgen wegens de aard of de ernst van hun handicap.

## HOOFDSTUK VIII.

### Wijzigingsbepalingen.

#### AFDELING 1.

*Wijzigingen in de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs.*

#### ART. 21.

§ 1. Het opschrift van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, het middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs wordt vervangen als volgt :

« Wet betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch, kunst- en buitengewoon onderwijs. »



§ 2. L'article premier, alinéa premier, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« La présente loi est applicable à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique, artistique et spécial. »

§ 3. L'article 3, alinéa premier, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« L'Etat organise un enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique, artistique et spécial et crée, là où le besoin s'en fait sentir, les établissements et sections d'établissements nécessaires à cet effet. »

§ 4. L'article 24, § 1<sup>er</sup>, de la même loi est complété par la disposition suivante :

« La condition d'un an de fonctionnement n'est pas requise pour l'admission aux subventions des établissements, écoles, cours et sections d'enseignement spécial. L'admission aux subventions est consacrée par un arrêté ministériel chaque fois que sont remplies les conditions fixées par le Roi. »

§ 5. L'article 27 de la même loi est complété par la disposition suivante :

« Toutefois, dans l'enseignement spécial, des subventions-traitements sont également accordées aux membres du personnel médical, paramédical, psychologique et social sur la base des normes applicables aux divers types d'enseignement spécial de l'Etat ou sur la base d'autres normes fixées par le Roi lorsqu'il s'agit d'un type d'enseignement spécial non organisé par l'Etat. En ce qui concerne le personnel auxiliaire d'éducation, les normes ne sont pas doublées. Toute demande de subvention-traitement pour le personnel est accompagnée d'une déclaration du pouvoir organisateur, dont le texte, fixé par arrêté royal, atteste que les fonctions dont il s'agit ne sont subventionnées par aucune personne de droit public ou de droit privé ni par aucun autre organisme. »

§ 6. 1. L'article 32, alinéa 3, dernière phrase, de la même loi est supprimé.

2. Le même article est complété par les dispositions suivantes :

» Pour l'enseignement spécial le montant des allocations de fonctionnement dans l'enseignement de plein exercice et dans l'enseignement à horaire réduit sera fixé sur avis du Conseil supérieur de l'Enseignement spécial par un Arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres.

» Les subventions seront calculées en tenant compte du niveau de l'enseignement et de la nature des handicaps.»

§ 7. 1. Dans l'article 34 de la même loi, les mots « et artistique » sont remplacés par les mots « artistique et spécial ».

§ 2. Artikel 1, eerste lid, van dezelfde wet wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Deze wet is van toepassing op het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch, kunst- en buitengewoon onderwijs. »

§ 3. Artikel 3, eerste lid, van dezelfde wet wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De Staat richt bewaarschool-, lager, middelbaar, normaal-, technisch, kunst- en buitengewoon onderwijs in en brengt waar daaraan de behoefte bestaat, de daartoe nodige inrichtingen en afdelingen van inrichtingen tot stand. »

§ 4. Artikel 24, § 1, van dezelfde wet wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« De voorwaarde van een jaar werking wordt niet gesteld voor de opnemings in de toelageregeling van de inrichtingen, scholen, leergangen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs. De opname in de toelageregeling gebeurt bij ministerieel besluit wanneer voldaan wordt aan de door de Koning te stellen voorwaarden. »

§ 5. Artikel 27 van dezelfde wet wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« In het buitengewoon onderwijs worden evenwel ook, op basis van de normen toepasselijk op de verschillende types van het door de Staat georganiseerd buitengewoon onderwijs, of op basis van andere door de Koning vastgestelde normen indien het een type van onderwijs betreft dat niet door de Staat is georganiseerd, weddetoelagen toegekend aan het medisch, het paramedisch, het psychologisch en het sociaal personeel. Wat betreft het opvoedend hulppersoneel worden de normen niet verdubbeld. Elke aanvraag om weddetoelagen moet vergezeld zijn van een verklaring van de inrichtende macht. De tekst van deze verklaring wordt vastgelegd bij koninklijk besluit, en moet bevestigen dat aan de ambten waarvoor de toelage wordt aangevraagd, noch door een publiek- of privaatrechtelijk rechtspersoon, noch door enig ander lichaam subsidies worden verleend. »

§ 6. 1. Artikel 32, 3<sup>e</sup> lid, laatste volzin, van dezelfde wet wordt opgeheven.

2. Het artikel wordt aangevuld met volgende bepalingen :

« Voor het buitengewoon onderwijs wordt het bedrag van de werkingstoelagen in het onderwijs met volledig leerplan en in het onderwijs met beperkt leerplan op advies van de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs vastgelegd door een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

» De toelagen worden berekend met inachtneming van het onderwijsniveau en de aard van de handicap. »

§ 7. 1. In artikel 34 van dezelfde wet worden de woorden « en kunstonderwijs » vervangen door « kunst- en buitengewoon onderwijs ».

2. Le même article est complété par la phrase suivante :

« En ce qui concerne les établissements et sections d'enseignement spécial, les subventions d'équipement sont accordées en vue de les aider à acquérir ou renouveler le mobilier et le matériel nécessaires au type d'enseignement spécial qu'ils dispensent. »

#### SECTION 2.

*Modifications aux lois sur l'enseignement primaire coordonnées le 20 août 1957.*

##### ART. 22.

§ 1. L'article 1<sup>er</sup>, alinéa 2, des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957, est modifié ainsi qu'il suit :

« Il s'acquittent de cette obligation :

» 1. en faisant instruire leurs enfants dans une école publique ou privée d'enseignement primaire, moyen ou spécial;

» 2. en les faisant instruire à domicile. »

§ 2. L'alinéa 4 de l'article 23 des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

« Les retardés pédagogiques sont groupés dans des classes d'adaptation lorsque leur effectif le permet. »

§ 3. Les articles suivants des mêmes lois sont abrogés :

1. l'article 2;

2. l'article 3, alinéas 2 et 3;

3. l'article 69, § 1<sup>er</sup>, alinéa 4.

#### SECTION 3.

*Modifications aux lois sur l'enseignement technique coordonnées le 30 avril 1957.*

##### ART. 23.

Les dénominations se trouvant aux rubriques D et I de l'article 6 ainsi que l'article 10 des lois sur l'enseignement technique coordonnées le 30 avril 1957 sont abrogés.

#### SECTION 4.

*Modifications à la loi du 22 juin 1964 relative au statut des membres du personnel enseignant de l'Etat.*

##### ART. 24.

L'article 3 de la loi du 22 juin 1964 relative au statut des membres du personnel enseignant de l'Etat est remplacé par la disposition suivante :

2. Hetzelfde artikel wordt met de volgende volzin aangevuld :

« Aan de inrichtingen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs worden uitrustingsstoelagen verleend om ze te helpen bij het aanschaffen of het vernieuwen van het meubilair en het materieel benodigd voor het type van buitengewoon onderwijs dat zij verstrekken. »

#### AFDELING 2.

*Wijzigingen in de op 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs.*

##### ART. 22.

§ 1. Artikel 1, tweede lid, van de op 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs wordt gewijzigd als volgt :

« Deze verplichting leven zij na :

» 1. door hun kinderen te doen onderwijzen in een openbare of private school voor lager, middelbaar of buitengewoon onderwijs;

» 2. door hun huisonderwijs te verstrekken. »

§ 2. Het vierde lid van artikel 23 van dezelfde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De pedagogische achterblijvers worden in aanpassingsklassen gegroepeerd indien hun aantal het toelaat. »

§ 3. De volgende artikelen van dezelfde wetten worden opgeheven :

1. artikel 2,

2. artikel 3, tweede en derde lid,

3. artikel 69, § 1, vierde lid.

#### AFDELING 3.

*Wijziging in de op 30 april 1957 gecoördineerde wetten op het technisch onderwijs.*

##### ART. 23.

De benamingen die voorkomen onder de rubrieken D en I van artikel 6, alsmede artikel 10 van de op 30 april 1957 gecoördineerde wetten op het technisch onderwijs, worden opgeheven.

#### AFDELING 4.

*Wijzigingen in de wet van 22 juni 1964 betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs.*

##### ART. 24.

Artikel 3 van de wet van 22 juni 1964 betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Article 3. — § 1<sup>er</sup>. — Dans les établissements d'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, les membres du personnel sont classés dans l'une des catégories suivantes :

- » 1. personnel directeur et enseignant;
- » 2. personnel auxiliaire d'éducation;
- » 3. personnel paramédical;
- » 4. personnel administratif;
- » 5. personnel de maîtrise, gens de métier et de service.

» § 2. Dans les établissements et sections d'enseignement spécial, les membres du personnel sont classés dans l'une des catégories suivantes :

- » 1. le personnel visé au § 1<sup>er</sup>;
- » 2. le personnel psychologique;
- » 3. le personnel médical;
- » 4. le personnel social. »

## ART. 25.

L'article 6, premier alinéa de la loi du 22 juin 1964 précitée, est complété par les mots « du personnel psychologique, du personnel médical et du personnel social. »

## SECTION 5.

*Modifications à la loi du 22 avril 1958 portant création d'un Fonds des constructions scolaires et parascolaires de l'Etat, d'un Fonds des constructions de l'enseignement supérieur et des cités universitaires de l'Etat, modifiée par la loi du 29 mai 1959, modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.*

## ART. 26.

§ 1. A l'article 1<sup>er</sup>, a, de la loi du 22 avril 1958 portant création d'un Fonds des constructions scolaires et parascolaires de l'Etat, d'un Fonds des constructions de l'enseignement supérieur et des cités universitaires de l'Etat, le mot « spécial » est inséré entre les mots « primaire » et « moyen ».

§ 2. L'article 6bis, alinéa premier, de la même loi est complété par les mots « et des établissements ou instituts d'enseignement spécial ».

## CHAPITRE IX.

## Dispositions transitoires et finales.

## ART. 27.

Les établissements et sections qui ont dispensé durant l'année scolaire 1969-1970 un enseignement spécial, conti-

« Artikel 3. — § 1. — In de inrichtingen voor bewaarschoolonderwijs, lager-, middelbaar-, normaal-, technisch- en kunstonderwijs worden de personeelsleden ingedeeld in een van de volgende categorieën :

- » 1. bestuurs- en onderwijzend personeel;
- » 2. opvoedend hulppersoneel;
- » 3. paramedisch personeel;
- » 4. administratief personeel;
- » 5. meesters-, vak- en dienstpersoneel.

» § 2. In de inrichtingen en afdelingen voor buitengewoon onderwijs worden de personeelsleden ingedeeld in een van de volgende categorieën :

- » 1. personeel bedoeld in § 1;
- » 2. psychologisch personeel;
- » 3. medisch personeel;
- » 4. sociaal personeel. »

## ART. 25.

Artikel 6, eerste lid, van de bovengenoemde wet van 22 juni 1964, wordt aangevuld met de woorden : « van het psychologisch personeel, van het medisch personeel en van het sociaal personeel ».

## AFDELING 5.

*Wijzigingen in de wet van 22 april 1958 tot oprichting van een Fonds voor Schoolgebouwen en Gebouwen in schoolverband van het Rijk en een Fonds voor Hoger Onderwijs, gebouwen en studentenverblijven van het Rijk, gewijzigd door de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, het middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs.*

## ART. 26.

§ 1. In artikel 1, a, van de wet van 22 april 1958 tot oprichting van een Fonds voor Schoolgebouwen en Gebouwen in schoolverband van het Rijk, en van een Fonds voor Hoger Onderwijs, gebouwen en studentenverblijven van het Rijk, worden de woorden « het buitengewoon » ingevoegd tussen de woorden « het lager » en « middelbaar ».

§ 2. Artikel 6bis, eerste lid, van dezelfde wet wordt aangevuld met de woorden « en inrichtingen of instituten voor buitengewoon onderwijs ».

## HOOFDSTUK IX.

## Overgangs- en slotbepalingen.

## ART. 27.

De inrichtingen en afdelingen die tijdens het schooljaar 1969-1970 buitengewoon onderwijs verstrekken, blijven

nuent à jouir de tous les avantages qui leur étaient consentis et ce jusqu'au moment de l'entrée en application des arrêtés d'exécution de la présente loi, qui s'y rapportent.

## ART. 28.

Le Roi détermine, par type d'enseignement spécial, les dates d'application des dispositions de la présente loi.

## ART. 29.

La présente loi entre en vigueur au début de l'année scolaire qui suit la date de sa publication au *Moniteur belge*.

L'alinéa 3 de l'article 2 des lois coordonnées sur l'enseignement primaire est abrogé le jour de l'entrée en vigueur de l'arrêté royal visé à l'article 20, alinéa 1<sup>er</sup>, de la présente loi.

Bruxelles, le 3 juin 1970.

*Le Président du Sénat,*

alle voordelen genieten die hen waren toegekend, en dit tot op het ogenblik van de inwerkingtreding van de desbetreffende besluiten ter uitvoering van deze wet.

## ART. 28.

Per type van buitengewoon onderwijs bepaalt de Koning de data van toepassing van de bepalingen van deze wet.

## ART. 29.

Deze wet treedt in werking bij het begin van het schooljaar dat volgt op de datum van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Het derde lid van artikel 2 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs wordt opgeheven de dag waarop het bij artikel 20, eerste lid, van deze wet bedoeld koninklijk besluit in werking treedt.

Brussel, 3 juni 1970.

*De Voorzitter van de Senaat,*

P. STRUYE.

*Les Secrétaires, | De Secretarissen,*

W. JORISSEN.

A. SNYERS d'ATTENHOVEN.